

**Examenul național de bacalaureat 2026**

**Proba E. a)**

**Limba și literatura română**

**Varianța 5**

**Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică**

**Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)**

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

**SUBIECTUL I**

**(50 de puncte)**

**Citește, cu atenție, textul de mai jos.**

La gara din Napoli zgomotul era amețitor. Conducători, hamali, birjari și public, toți țipau. [...]

Intrând în oraș, zgomotul creștea din ce în ce, iar în cele din urmă am intrat în strada Molo, care se urcă spre castelul St. Elmo, spre palatul municipal și spre cel regal. Aici e zi și noapte ca la Moșii din București\*. Pe o bucată de loc, cât ține de la Piața Teatrului din București până la „Bulevard”, sunt vreo șapte teatre, iar la dreapta se deschid două din cele mai populate străzi ale orașului. Și trebuie să știi că precupețul\* napolitan nu strigă, ci țipă ca și când i-ar fi scoțând cineva una câte una măselele din gură. [...]

După ce s-a întunecat, o iluminatie bogată dă întregii scene o înfățișare de tot înspăimântătoare. Mai ales în strada cu precupeții e parcă s-a aprins orașul. Afară de felinarele municipale, fieștecăre precupeț, fieștecăre prăvălie, fieștecăre neguțător ambulant are de la patru până la douăsprezece felinare cu lumină gălbuie de untdelemn, căci altfel n-ar putea să-și vadă, să-și arate și, mai ales, să-și păzească marfa. Casele au câte cinci-șase etaje, iar pe sus sunt *trattorie*\*, *alberghi*\* și prăvălii care, de asemenea, sunt iluminate, ca să li se vadă firma de jos. [...] Prin balcoane, sunt apoi oameni și o mulțime de flori, iar între balcoane și adeseori chiar peste uliță sunt întinse sfori, pe care napoletancele-și usucă rufe. Deasupra celor mai multe dintre case sunt, în sfârșit, grădini, care, de asemenea, au iluminatia lor.

Îți închipuiește acum această iluminatie, verdeata de prin balcoane și de pe case, trențăria întinsă pe sforile dintre balcoane, înghesuiala din stradă, strigătele și felinarele ce se mută mereu de la un loc la altul, și le închipuiește numai pe aceste și vei înțelege că cele dintâi seri n-am îndrăznit să ies, ci am stat în balcon, de unde aveam vedere atât asupra acestei băjbâieli, cât și asupra golfului plin de corăbii. Iar ceea ce vezi aici se petrece în două treimi din Napoli. Pe malul Santa Lucia, unde se vând „frutti di mare”, pe Piața municipală ori pe malul portului mic, înghesuiala e tot atât de mare, deși are cu totul alt caracter: în strada Roma e lumea mai curățea, pe Piața Plebiscitului, cea mai frumoasă parte din Napoli, e cam ca la San Marco, iar în admirabila grădină de la Vila Națională cântă muzica: aici e lumea elegantă. Ceea ce are Veneția, o singură piață, în care se adună toată lumea, nici Napoli, nici Roma nu are. [...]

N-ai făcut un pas în afară și-ți este cineva pus în drum, un copil, o femeie tânără, o băbătie, un om, în sfârșit cineva care-ți cere ceva, îți propune, îți recomandă, te îndeamnă, în cel mai bun caz un birjar care te urmărește un pătrar de ceas, spunându-ți mereu unde are să te ducă pentru 70 de *centesimi*. [...]

După miezul nopții, poți ieși fără a te mai teme că vei fi oprit la tot pasul, iar înspre unu, zgomotul și mișcarea mai scad, dar de încetat, nu încetează niciodată. Acum, lăsându-ți banii, ceasornicul și alte asemenea lucruri de prisos acasă și ținându-ți batista la loc sigur, poți să umbli cu oarecare îndrăzneală prin locurile mai largi.

Ioan Slavici, *O scrisoare din Italia*

\**Moșii din București* – bălci organizat anual, în trecut, în București

\**precupeț* – vânzător stradal

\**trattorie* (în limba italiană, în original) – restaurante tradiționale italiene

\**alberghi* (în limba italiană, în original) – hoteluri

**A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.**

1. Indică sensul din text al secvenței *zi și noapte* și al cuvântului *îndrăzneală*. **6 puncte**
2. Menționează locul considerat de Ioan Slavici cel mai frumos din Napoli, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează o particularitate a orașului Veneția, care îl diferențiază de Roma și de Napoli, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică un motiv pentru care negustorii utilizează felinare. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, atitudinea napolitanilor față de turiști, așa cum reiese din penultimul paragraf. **6 puncte**

**B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă explorarea unui oraș contribuie sau nu la îmbogățirea orizontului de cunoaștere, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din textul *O scrisoare din Italia* de Ioan Slavici, cât și la experiența personală sau culturală.**

**20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea, respectarea numărului minim de cuvinte. 6 puncte

**În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.**

### **SUBIECTUL al II-lea**

**(10 puncte)**

Comentează, în minimum 50 de cuvinte, textul de mai jos, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

Mă tem de privirea din urmă,  
de vorbele de bun rămas,  
de semnul vremelnice din poartă,  
de zvonul pierdutului pas.

Mă tem de pustiu, de tăcere,  
de numele fără răspuns  
din mijlocul nopților rele.  
Mă tem de regretul ascuns.

De somnul și amăgirea  
re-ntoarcerii pale din vis  
mă tem, – de-ntreaga poveste  
vorbind de-un pierdut paradis.

Ion Vinea, *Vals vechi*

### **Notă**

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

**În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.**

### **SUBIECTUL al III-lea**

**(30 de puncte)**

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale unui text narativ studiat*, aparținând lui Mihail Sadoveanu sau lui Marin Preda.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;

– comentarea a două episoade/secvențe semnificative pentru tema textului narativ studiat;

– analiza a două elemente de structură, de compoziție și/sau de limbaj, relevante pentru textul narativ studiat (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narrative, instanțe ale comunicării narrative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

### **Notă**

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

**În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.**